

PRZEDAWNIE W PRAWIE CYWILNYM

Opracowali: adw. Grzegorz Hawryłkiewicz, apl. adw. Maciej Kempa

Źródło: Biuletyn OKO nr 27, grudzień 2008r.

Instytucja przedawnienia polega na tym, że na skutek upływu określonego w przepisach Kodeksu cywilnego terminu, dłużnik, przeciwko któremu przysługuje roszczenie o spełnienie określonego świadczenia, może odmówić jego realizacji. Przykładowo, jeśli firma sprzedała swojemu kontrahentowi określone towary, a ten przez okres dwóch lat nie zapłacił ceny za te towary, wówczas dochodzi do przedawnienia roszczenia o zapłatę - w tym bowiem przypadku roszczenia z umowy sprzedaży przedawniają się po dwóch latach.

W takiej sytuacji po upływie wspomnianego okresu dłużnik będzie mógł odmówić zapłaty ceny za zakupione towary. W praktyce oznacza to, że roszczenie to prawnie istnieje, ale nie można zmusić dłużnika do jego wykonania.

Jeśli więc wierzyciel wystąpi do sądu z pozwem przeciwko dłużnikowi, wówczas, jeśli ten podniesie zarzut przedawnienia, sąd oddali powództwo wierzyciela.

Dłużnik może się jednak zrzec korzystania z zarzutu przedawnienia i może spełnić przedawnione roszczenie.

Zgodnie z ogólną zasadą termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata (art. 118 Kodeksu cywilnego).

Przepisy prawne wprowadzają jednak odstępstwa od powyższej reguły.

Przykładowo, roszczenia z tytułu sprzedaży dokonanej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy, przedawniają się z upływem lat dwóch (art. 554 Kodeksu cywilnego), a niektóre roszczenia, jak np. niektóre wynikające z umowy najmu czy też przewozu przedawniają się z upływem jednego roku. Pamiętać należy, że zarzut przedawnienia należy w razie sporu podnieść, co oznacza, że sąd nie przyjmie go z urzędu. Jeśli nie powołamy się na taki zarzut, możemy sprawę przegrać i powstanie konieczność zapłacenia.

Bieg przedawnienia nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu:

- co do roszczeń, które przysługują dzieciom przeciwko rodzicom - przez czas trwania władzy rodzicielskiej;
- co do roszczeń, które przysługują osobom nie mającym pełnej zdolności do czynności prawnych przeciwko osobom sprawującym opiekę lub kuratelę - przez czas sprawowania przez te osoby opieki lub kurateli;
- co do roszczeń, które przysługują jednemu z małżonków przeciwko drugiemu - przez czas trwania małżeństwa;
- co do wszelkich roszczeń, gdy z powodu siły wyższej uprawniony nie może ich dochodzić przed sądem lub innym organem powołanym do

rozpoznawania spraw danego rodzaju - przez czas trwania przeszkody.

Bieg przedawnienia przerywa się:

- przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia;
- przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje,
- przez wszczęcie mediacji.

Po przerwaniu biegu przedawnienia liczy się go na nowo.

Artykuł powyższy uzasadnia, zdaniem autorów, tezę, że warto dopytać się o okoliczności faktyczne i prawne osobę prawnika, by wykorzystać wszelkie możliwości związane z ochroną swoich praw.

*adw. Grzegorz Hawryłkiewicz
apl.adw. Maciej Kempa*